FINLANDS DÖVAS FÖRBUND

Riksdagsvalteser 2023

Teckenspråken får inte ignoreras mer!

1. TECKENSPRÅK

2. TOLKTJÄNST

3. TILLGÅNG TILL INFORMATION

4. SANNINGS- OCH FÖRSONINGS-PROCESSEN

FINLANDS DÖVAS FÖRBUND KRÄVER ATT STATSRÅDET TRYGGAR TECKENSPRÅKIGAS GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER I VARDAGEN

Teckenspråkslagen (359/2015)
Diskrimineringslagen (1325/2014)
FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

1. RÄTTEN TILL TECKENSPRÅK

Barnens rätt till teckenspråk ska tryggas med tillräcklig lagstiftning och tillräckliga resurser.

Det är alltjämt svårt att växa upp till att bli teckenspråkig. De skyldigheter som föreskrivs i teckenspråkslagen och som ingår i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning syns ännu inte i lagen om småbarnspedagogik eller lagen om grundläggande utbildning. Teckenspråkiga barn bor geografiskt utspritt, och därför saknar tillämpningen av lagarna enhetliga förfaranden som respekterar barnets intresse eller likvärdighet.

Språkpolitiska programmets åtgärder som gäller teckenspråkiga ska genomföras i brådskande ordning. Familjernas subjektiva rätt till undervisning i teckenspråk ska tryggas i lag. Familjerna ska också ges mångsidig information i det första skedet då barnets dövhet konstaterats. Staten ska anvisa kommunerna tillräckliga resurser för att trygga en smidig skolbana för teckenspråkiga barn och för att anställa teckenspråkiga lärare. Det behövs också resurser för ett pilotförsök med språkboverksamhet.

2. TOLKTJÄNSTENS PÅLITLIGHET

Tolktjänsten för teckenspråk ska göras klarare genom en helhetsreform.

Teckenspråkstolkningen är dövas mest anlitade tjänst, men organiseringen av tolkningen baserar sig på för många lagar. För kunden är situationen svåröverskådlig och det är osäkert om man får en tolk eller inte. Det är inte självklart att det går att få tolk för viktiga situationer i livet eller till exempel för jourbesök på sjukhuset.

Det ska alltid gå att beställa en tolk från ett och samma ställe och tjänsten ska vara lättillgänglig för kunden dygnet runt. Det har dock visat sig att till exempel välfärdsområdena ännu inte har tänkt ut hur teckenspråkstolkningen ska organiseras inom vårdtjänsterna. Med tanke på likvärdigheten får inte heller de egenspråkiga tjänsterna glömmas bort. Hela tjänsthelheten måste reformeras nu.

3. TRYGGAD TILLGÅNG TILL INFORMATION

Likvärdig tillgång till information 24/7.

Testningar av befolkningslarmen har konkretiserat en stor brist i dövas tillgång till information: hur ska brådskande information som ges i ljudform nå döva? I bakgrunden finns också en mer omfattande brist i fråga om tolk- och nödtjänsterna. Behövande får kontakt med FPA:s tolkförmedling endast under tjänstetid på vardagar och lördagar. Hur ska hjälp eller tolkning larmas till platsen om nödsituationen eller hjälpbehovet uppstår på natten?

Döva måste ha tillgång till tolktjänst och möjlighet att skicka nödmeddelanden på teckenspråk 24/7. Informationstillfällen som rör alla medborgare ska alltid ordnas också på de inhemska teckenspråken. Därtill ska varningsmeddelanden som skickas i textform formuleras i klarspråk.

4. TECKENSPRÅKIGAS SANNINGS- OCH FÖRSONINGSPROCESS

Vi ska säkerställa att sannings- och försoningsprocessen lyckas.

Den fortsatta processen ska tryggas genom tillräcklig resursfördelning under den nya regeringsperioden. Det är också viktigt att avdela resurser till teckenspråkigt psykosocialt stöd. Teckenspråksgemenskapens representation och delaktighet ska beaktas i alla skeden av processen och i samtliga organ.

Till de särskilda villkoren hör att processen ges namnet sannings- och försoningsprocess, att organisationerna inom teckenspråkssektorn deltar och att processens nyckelpersoner har kännedom om dövkulturen och teckenspråket samt behärskar teckenspråket. Informationen om processen ska ges på de båda nationella teckenspråken.

FINLANDS DÖVAS FÖRBUND

Finlands Dövas Förbund rf är en intresse-, expert- och serviceorganisation för teckenspråkiga döva. Förbundet representerar teckenspråkiga, som kan vara döva, dövblinda, hörselnedsatta eller hörande. I Finland finns uppskattningsvis 4000–5000 personer som har teckenspråket som modersmål. Vi har två teckenspråk: det finska och det finlandssvenska.

www.kuurojenliitto.fi